

Maaningan soteaseman osa-aikaistaminen

Yleisltk 21.05.2025 § 73
4577/00.01.02.00/2024

Valmistelija(t) peruspalveluiden toimilinjajohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, peruspalveluiden palvelualuejohtaja Pertti Lipponen, puh. 044 718 6271, pertti.lipponen(at)pshyvinvointialue.fi, vs. sotekeskuspalveluiden palveluyksikköjohtaja Pauliina Sulku, puh. 044 718 6620, pauliina.sulku(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös Marjaana Pitkänen teki vastaesityksen kuulumaan seuraavasti: Yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa Maaningan soteaseman lääkäri- ja hoitajavastaanottotoiminnan osa-aikaiseksi 15.9.2025 alkaen. Operatiivinen johto voi siirtää osa-aikaistamisen aloituspäivän seudullinen tilanne huomioiden, kuitenkin osa-aikaistaminen tulee tehdä viimeistään 31.12.2025. Lääkäripalveluja tarjotaan jatkossa keskimäärin kolme (3) päivää viikossa normaalin toimintavuoden aikana pois lukien lomakausi. Kyseiset päivät eivät sisällä sektorityötä. Hoitajapalveluja tarjotaan keskimäärin 4-5 päivää viikossa samoin periaattein. Palveluvalikoima ja palvelujen tarjoaminen muotoutuvat paikallisen palvelutarpeen perusteella. Palvelujen saatavuuden ja hoidon jatkuvuuden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan lautakunnalle neljännesvuosittain.

Kari Lojonen, Simo Kokko ja Kari Haring kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty esittelijän esityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Marjaana Pitkäsen vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 3

EI-ääniä: 7

Tyhjiä: 1

JAA-ääniä antoivat: Olli-Pekka Ryyänen, Teija Airaksinen ja Tuija Martikainen

EI-ääniä antoivat: Kari Haring, Terttu Ruotsalainen, Simo Kokko, Pia Hedman, Marjaana Pitkänen, Matti Kärkkäinen ja Kari Lojonen

TYHJÄ-ääniä antoivat: Tiina Grönlund

Päätökseksi tuli Marjaana Pitkäsen vastaesitys.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Tiina Grönlund teki vastaesityksen, ettei osa-aikaistamiseen

kyseisellä tavalla ryhdytä.

Esitys raukesi kannattamattomana.

Tiina Grönlund jätti eriävän mielipiteen. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.

Esittelijä	yleisten palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa Maaningan soteaseman lääkäri- ja hoitajavastaanottotoiminnan osa-aikaiseksi 15.9.2025 alkaen. Operatiivinen johto voi siirtää osa-aikaistamisen aloituspäivän seudullinen tilanne huomioiden, kuitenkin osa-aikaistaminen tulee tehdä viimeistään 31.12.2025. Lääkäripalveluja tarjotaan jatkossa keskimäärin kaksi (2) päivää viikossa normaalin toimintavuoden aikana poislukien lomajaksot. Kyseiset päivät eivät sisällä sektorityötä. Hoitajapalveluja tarjotaan keskimäärin neljä (4) päivää viikossa samoin periaattein. Operatiivinen johto arvioi osa-aikaistettavan soteaseman henkilöstoresurssia ajankohtaisen työvoimatilanteen mukaan seudullinen ja maakunnallinen tarve ja tasapuolisuus huomioiden.
Ennakkovaikutusten arviointi	Ennakkovaikutusten arviointi kuvattu erillisessä liitteessä.
Toimivallan peruste	Hallintosäytäntö 42 §, lautakunnan yleiset tehtävät kohta 2 Hallintosäytäntö 42 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1, 2 ja 4
Liitteet ja oheisaineisto	Esityslistan oheisaineistona: - ennakkovaikutusten arviointi
Valmistelu	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen aiheuttaa haasteita henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on siten välttämätöntä taloudellisen ja toiminnallisesti kestävä palvelujärjestelmän toteutumiseksi. Uudistusten valmistelua tukee muun muassa digitaalisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto, kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko sekä henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus on edellytys taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toteutumiselle. Uudistuksista saatavat toiminnalliset hyödyt ja kustannusvaikutukset ovat riippuvaisia toimeenpanon onnistumisista. Vastaanottopalveluiden (R1, skenaario1) osalta keskeisiä perusteluita palvelujärjestelmän uudistukselle ovat: maantieteellisesti kattavien vastaanottopalveluiden turvaaminen, digitaalisten palveluiden käyttöön otto tukemaan perinteisiä vastaanottopalveluita, asiakkaan valinnanvapauden lisääntyminen, kustannuksiin vaikuttaminen ja henkilöstön tarpeen mukainen kohdentaminen.

Aluevaltuustossa 17.6.2024 (§47/2024) on päätetty 11 sosiaali- ja terveysaseman osa-aikaistamisesta palvelujärjestelmäuudistuksen skenaario 1 mukaisesti. Osa-aikaistettavat soteasemat ovat eteläisellä alueella Joroinen, Rautalampi ja Tervo, keskisellä alueella Maaninka, Vehmersalmi, Kaavi ja Tuusniemi sekä pohjoisella alueella Keitele, Rautavaara, Varpaisjärvi ja Vieremä. Edellä mainittujen kuntien alueella asuvan väestön määrä vaihtelee välillä 1 400-4 500. Lääkäriresurssi on jakaantunut epätasaisesti eri alueiden välillä, osassa soteasemia on työskennellyt yhdestä kahteen (1-2) kokoaikaista virkalääkärinä ja osassa soteasemia palvelua on tuotettu kokonaan vuokratyövoiman avulla. Hoitohenkilöstöä soteasemilla on työskennellyt kahdesta viiteen (2-5) työntekijää. Asiakas- ja käyntimäärät vaihtelevat soteasemittain, samoin kustannuksissa on paikkakuntakohtaista vaihtelua. Nykyisellään osa-aikaistettavien soteasemien toimintaa on tuettu pääsääntöisesti alueen sotekeskuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2024 päivittämistä valtakunnallisista sosiaali- ja terveydenhuollon kahdeksasta tavoitteesta yksi on, että sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset (tavoite 2). THL:n (syksy 2024) alueellisen asiantuntija-arvion mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella merkittävin edellytys henkilöstön riittävyydelle sisältyy ensimmäiseen valtakunnalliseen tavoitteeseen: selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen tarkoituksenmukaista käyttöä (tavoite 1). Palveluverkon tulee mahdollistaa henkilöstö- ja muiden voimavarojen tehokas käyttö ja vaikuttava toiminta. Eläköitymisen takia jo lähivuosina merkittävästi niukkenevat henkilöstövoimavarat on pystyttävä käyttämään mahdollisimman tehokkaasti vaikuttavien ja kustannustehokkaiden palvelujen järjestämiseen väestölle. Osa-aikaisilla soteasemilla henkilöstöresurssit suunnitellaan ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti koko seutukunnan ja alueen käyttöön, palvelujen saatavuus, saavutettavuus, tasapuolisuus ja vaikuttavuus huomioiden.

Osa-aikaiset soteasemat ovat avoinna yksi-viisi (1-5) päivää viikossa. Lääkäripalveluita tarjotaan yhdestä kolmeen (1-3) päivään viikossa. Vastaanottopalveluiden työntekijät tulevat pääsääntöisesti lähialueiden soteasemilta. Osa-aikaisten soteasemien aukiolo perustuu operatiiviseen suunnitteluun, resurssien oikeaan hallintaan ja palvelujen tasapuoliseen saatavuuteen koko seutukunnan ja maakunnan alueella. Osa-aikaistettavien sote asemien lääkäri- ja hoitajatyö kohdentuu pääosin hoidon tarpeen arvion mukaisiin kiireettömiin vastaanottopalveluihin ja osa tästä palvelusta tuotetaan etäpalveluna. Työikäisten sosiaalipalveluita, suun terveydenhuollon palveluita tarjotaan palvelutarpeen ja erillisen suunnitelman mukaisesti osa-aikaisilla soteasemilla. Perhe- ja vammaispalveluiden sekä ikääntyneiden toimialojen palveluita tarjotaan toimialojen oman erillisen suunnitelman mukaisesti osa-aikaisilla soteasemilla.

Valmistelija(t)	peruspalveluiden toimilinjajohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, peruspalveluiden palvelualuejohtaja Pertti Lipponen, puh. 044 718 6271, pertti.lipponen(at)pshyvinvointialue.fi, vs. sotekeskuspalveluiden palveluysikköjohtaja Pauliina Sulku, puh. 044 718 6620, pauliina.sulku(at)pshyvinvointialue.fi
Päätös	Tiina Grönlund teki vastaesityksen, ettei lääkäri- ja hoitajavastaanottopalveluiden tarjontaa karsita. Esitys raukesi kannattamattomana. Matti Kärkkäinen teki vastaesityksen, että palautetaan uudelleen valmisteluun. Terttu Ruotsalainen, Marjaana Pitkänen, Kari Haring, Simo Kokko ja Pia Hedman kannattivat esitystä. Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty esittelijän esityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys. Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Matti Kärkkäisen vastaesitys. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti: JAA-ääniä: 3 EI-ääniä: 7 Tyhjiä: 1 JAA-ääniä antoivat: Teija Airaksinen, Tuija Martikainen ja Olli-Pekka Ryytänen EI-ääniä antoivat: Terttu Ruotsalainen, Matti Kärkkäinen, Kari Lopenen, Simo Kokko, Marjaana Pitkänen, Pia Hedman ja Kari Haring TYHJÄ-ääniä antoivat: Tiina Grönlund Päätökseksi tuli Matti Kärkkäisen vastaesitys. Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä. Tiina Grönlund jätti eriävän mielipiteen. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.
Esittelijä	yleisten palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa Maaningan soteaseman lääkäri- ja hoitajavastaanotto toiminnan osa-aikaiseksi 1.8.2025 alkaen. Lääkäripalveluja tarjotaan jatkossa 1,5–2 päivää

viikossa ja hoitajapalveluita 3–4 päivää viikossa. Henkilöstöresurssia tullaan tarkastelemaan tarpeen mukaan, vähintään vuosittain.

Ennakkovaikutusten arviointi

Ennakkovaikutusten arviointi kuvattu erillisessä liitteessä.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 42 §, lautakunnan yleiset tehtävät kohta 2
Hallintosääntö 42 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1, 2 ja 4

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:

- ennakkovaikutusten arviointi

Valmistelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen aiheuttaa haasteita henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on siten välttämätöntä taloudellisen ja toiminnallisesti kestävä palvelujärjestelmän toteutumiseksi. Uudistusten valmistelua tukee muun muassa digitaalisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto, kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko sekä henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus on edellytys taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toteutumiselle. Uudistuksista saatavat toiminnalliset hyödyt ja kustannusvaikutukset ovat riippuvaisia toimeenpanon onnistumisista.

Vastaanottopalveluiden (R1, skenaario1) osalta keskeisiä perusteluita palvelujärjestelmän uudistukselle ovat: maantieteellisesti kattavien vastaanottopalveluiden turvaaminen, digitaalisten palveluiden lisääminen ja kehittäminen tukien perinteisiä vastaanottopalveluita, asiakkaan valinnanvapauden lisääntyminen, kustannuksiin vaikuttaminen ja henkilöstön tarpeen mukainen kohdentaminen.

Aluevaltuustossa 17.6.2024 (§47/2024) on päätetty 11 sosiaali- ja terveysaseman osa-aikaistamisesta palvelujärjestelmä uudistuksen skenaario 1 mukaisesti. Osa-aikaistettavat soteasemat ovat eteläisellä alueella Joroinen, Rautalampi ja Tervo, keskisellä alueella Maaninka, Vehmersalmi, Kaavi ja Tuusniemi sekä pohjoisella alueella Keitele, Rautavaara, Varpaisjärvi ja Vieremä. Edellä minittujen kuntien alueella asuvan väestön määrä vaihtelee välillä 1 400–4 500. Lääkäriresurssi on jakaantunut epätasaisesti eri alueiden välillä, osassa soteasemia on työskennellyt yhdestä kahteen (1-2) kokoaikaista virkalääkärinä ja osassa soteasemia palvelua on tuotettu kokonaan vuokratyövoiman avulla. Hoitohenkilöstöä soteasemilla on työskennellyt kahdesta viiteen (2-5) työntekijää. Asiakas- ja käyntimäärät vaihtelevat soteasemittain, samoin kustannuksissa on paikkakuntakohtaista vaihtelua. Nykyisellään osa-aikaistettavien soteasemien toimintaa on tuettu pääsääntöisesti alueen sotekeskuksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2024 päivittämistä valtakunnallisista sosiaali- ja terveydenhuollon kahdeksasta tavoitteesta yksi on, että sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset (tavoite 2). THL:n (syksy 2024) alueellisen asiantuntija-arvion mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella merkittävin edellytys henkilöstön riittävyydelle sisältyy ensimmäiseen valtakunnalliseen tavoitteeseen: selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista (tavoite 1). Palveluverkon tulee mahdollistaa henkilöstö- ja muiden voimavarojen tehokas käyttö ja vaikuttava toiminta. Eläköitymisen takia jo lähivuosina merkittävästi niukkenevat henkilöstövoimavarat on pystyttävä käyttämään mahdollisimman tehokkaasti väestön palvelutarpeeseen vastaamiseen. Se ei onnistu ilman palveluverkon sopeuttamista muuttuviin olosuhteisiin.

Osa-aikaisilla soteasemilla hyvinvointialueen henkilöstöresurssit suunnitellaan ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisemmin koko alueen käyttöön, palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja vaikuttavuus huomioiden. Palveluiden saatavuuden riskiä pienennetään muun muassa digipalveluiden lisäämisellä. Järjestelmämuutoksilla yhtenäistetään myös palveluiden tuotantotapoja ja niiden vaikuttavuutta. Kustannuskehitykseen pystytään vaikuttamaan paremmin esimerkiksi vähentämällä vuokratyövoiman käyttöä.

Osa-aikaiset soteasemat ovat avoinna yksi-viisi (1-5) päivää viikossa. Lääkäripalveluita tarjotaan yhdestä kolmeen (1-3) päivään viikossa. Vastaanottopalveluiden työntekijät tulevat sosiaali- ja terveyskeskuksesta tai laajalta soteasemalta. Osa-aikaisten soteaseminen aukiolo perustuu operatiiviseen suunnitteluun, resurssien oikeaan hallintaan ja palvelujen tasapuoliseen saatavuuteen koko maakunnan alueella. Hoidon tarpeen arviointi perustuu kiireettömiin ajanvarausvastaanottoihin ja osa vastaanotoista toteutetaan etäpalveluna. Työikäisten sosiaalipalveluita, suun terveydenhuollon palveluita tarjotaan palvelutarpeen ja erillisen suunnitelman mukaisesti osa-aikaisilla soteasemilla. Perhe- ja vammaispalveluiden sekä ikääntyneiden toimialojen palveluita tarjotaan toimialojen oman erillisen suunnitelman mukaisesti osa-aikaisilla soteasemilla.